

Garam-menti gyűjtés

Balassa Iván szervezésében vettem részt a magyar-szlovák egyezmény eredményeként az Alsó-Garam-menti néprajzi gyűjtésben. Párkányban laktunk egy kis szállodában, s innen jártunk ki a környező falvakba gyűjteni. Én a rokonsági rendszert, általában a társadalom szervezetre vonatkozó anyagot gyűjtöttem. Így történt, hogy kimentem a muzslai temetőbe is, ahol a még olvasható fejfa feliratok alapján a temetkezés rendjét próbáltam megfejteni. Jó lett volna valaki, aki szóban is kiegészíthette volna a hiányos anyagot, de senkit nem láttam a sírok között.

Már a vége felé jártam a szemlének, s visszafordulva örömmel láttam, hogy egy kissé hajlott derekú idős asszony kis kapával és locsolóval a kezében átlépte a temetőkaput. Vártam, amíg közelebb ér, majd előlépve a sírok közül hangosan köszöntöttem. A néni meglátott, egy szót sem szólt, hanem megfordult és korát meghazudtoló sebességgel futni kezdett. Kiabáltam utána, hogy várjon meg, de hiába. Gyorsan eltűnt...

Csodálkoztam, nem értettem. Végezve a temetői szemlével megindultam, hogy a faluban folytassam a munkát. Hirtelen autó dudálás, kiabálás, nevetés hallatszott, s egy kocsin kihajolva Schwalm Editéket pillantottam meg. Hosszú haja lobogott a szélben. Lelkesen közölték, hogy ide és ide azonnal menjek utánuk, nem bánom meg. Ők ugyanis a pincesorrról jöttek, s a gazdasszony finom ebéddel várta a magyarból jötteket. Mikor odaértem tényleg nem bántam meg: hatalmas tál rántott csirke és egyéb földi jók kínálták magukat. Mindenki magas hangulatban volt. Egy idős asszony, aki elém tett egy nagy tál ropogósra sült rántott húst, furcsa módon, magában göcögve hirtelen sarkon fordult és ott hagyott. Pár perc múlva a magával alig bíró jókedvű lánya kíséretében ismét odajött és szégyenkezve mesélte:

Ő volt az, aki a temetőben megfutamodott előlem. Mégpedig azért, mert a közeli elmeógyógyintézetből pár nappal ezelőtt egy bolond megszökött. Ma is keresik, mert itt-ott a környéken fel-felbukkan. Megijedt, mert azt hitte én vagyok a szökevény.